

РОЗДІЛ III.

ТЕХНОЛОГІЇ ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ У ПРАКТИЦІ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ.

О. В. Бурдун

НОВІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СИСТЕМІ ОСОБИСТІСНО- ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ В СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ

Згідно з державною національною програмою "Освіта", одним із стратегічних завдань реформування освіти в Україні є формування освіченої, творчої особистості. У зв'язку з цим педагоги все більше усвідомлюють гостру потребу в реалізації особистісного підходу до учня як одного з принципів організації навчання.

Особистісноорієнтоване навчання — це таке навчання, центром якого є особистість дитини, її самотуність, самоцінність; це визнання індивідуальності учня.

Не дивлячись на те, що особистісний підхід до навчання й виховання учнів своїми коріннями сягає глибинних витоків людської культури та педагогіки (гуманістичні ідеї Протагора, Сократа, Платона, представників епохи Відродження та нового часу; методика Марії Монтесорі; педагогічні ідеї Ж.-Ж. Руссо, Й. Г. Песталоцці та інших), численні сучасні дослідження (І. С. Якиманська, І. Д. Бех, В. О. Татенко та інші), розробка особистісного підходу продовжує бути актуальною теоретичною та практичною проблемою. Зміни, які відбуваються в суспільстві, впливають і на методи реалізації особистісного підходу в навчанні.

Ми знаходимося у стані переходу від індустріального суспільства до інформаційного. Матеріальною й технологічною базою інформаційного суспільства стануть різноманітного роду системи на базі комп'ютерної техніки, інформаційних технологій, телекомунікаційного зв'язку і комп'ютерні мережі. Тому в наш час комп'ютерні та інформаційні технології стають звичним компонентом освіти.

У 1985 році була прийнята урядова постанова "Про заходи щодо забезпечення комп'ютерної грамотності учнів середніх навчальних закладів і широкого впровадження електронно-обчислювальної техніки в навчальний процес", яка вважається точкою відліку появи нових інформаційних технологій навчання в школі. Ця постанова передбачала введення в 9-10 класах нового предмета "Основи інформатики та обчислювальної техніки". Але застосування нових інформаційних технологій тільки заради вивчення інформаційних технологій та фрагментарне впровадження їх у традиційні дисципліни не зчинило серйозного впливу на результати освіти. Введення комп'ютерів у традиційну модель навчання не призвело до бажаного результату, оскільки в цьому випадку комп'ютер реалізує не свої специфічні функції, а функції педагога (контроль або репетиторство). Нові інформаційні технології доцільно розробляти в межах особистісно-орієнтованої моделі навчання; у цьому випадку комп'ютер, як центральний засіб цієї технології, зможе проявити свої специфічні властивості та тим самим принципово перетворити діяльність, в яку він включається [1, 5].

Сучасний розвиток інформаційних технологій дозволяє використовувати НІТ в особистісно-орієнтованому навчанні в декількох напрямках:

- використання комп'ютерних технологій для діагностування рівня

знань, контролю, корекції та тренінгу типових умінь, яке само по собі не реалізує особистісно-орієнтований підхід у навчанні, але є неодмінною складовою будь-якого навчання та надає значну допомогу вчителю при виконанні цих функцій. Крім того, без діагностування особистості учня неможливо побудувати для нього систему навчання;

- використання адаптованих навчальних систем, які призначені для вирішення окремих дидактичних завдань зі збереженням структури, мети й завдань традиційного навчання, але в яких моделі навчання будуються з урахуванням індивідуальних особливостей учнів (пам'яті, уваги, особливостей мислення та інших) [2, 197];

- застосування імітаційно-моделювальних програм, у яких учень може використати набуті знання та свій досвід для розв'язання конкретного практичного завдання, що неможливо зробити в природних умовах або для цього потрібен тривалий час. Імітаційно-моделювальні програми дозволяють створювати різні екологічні, фізичні, математичні, суспільні моделі, завдавати зовнішні параметри цих моделей, досліджувати процеси, які відбуваються у створеному світі та знаходити параметри, які оптимізують проходження імітованого процесу [3, 173];

- комп'ютер може використовуватися для засвоєння складних абстрактних теоретичних понять, яке досягається шляхом моделювання поняття. Дитина може засвоїти складне абстрактне поняття, якщо запропонувати йому як модель із фізичної реальності, яким можна маніпулювати спочатку наочно-дієво, а потім наочно-образно. С. Пейперт називає цей об'єкт об'єктом, за допомогою якого думають, та пропонує його створювати штучно за допомогою комп'ютера [4]. Приклад розробленого Пейпертом об'єкта є мікросвіт Черепашки Лого, за допомогою якого в молодших школярів вдається формулювати абстрактні поняття геометрії, механіки, математичного аналізу та програмування. Запропоновані об'єкти діти перетворюють у свої засоби осмислення світу, тому вони повинні бути привабливими для дитини й індивідуальними, відповідати її особистим смакам та пристрастям;

- нові можливості для учнів і викладачів надають телекомунікаційні технології. Завдяки комп'ютерним мережам набувають все більшого поширення міжнародні та національні телекомунікаційні проекти. Робота над проектом — практика особистісно-орієнтованого навчання в процесі конкретної праці учня, з урахуванням його інтересів та можливостей. Результатом проекту є індивідуальний досвід проектної діяльності учня. А робота під час проекту в комп'ютерних мережах дозволяє обмінюватися думками з дітьми з різних куточків світу, почувати себе членом суспільства, бути відповідальним за результати своєї праці.

Література:

1. Сергеева Т. А. Новые информационные технологии и содержание обучения // Информатика и образование. — 1991. — №1. — С. 3-10.

2. Меньяйленко О. С., Семенов М. А.. Комп'ютерне тестування індивідуальних особливостей // Нові педагогічні технології в контексті сучасних концепцій змісту освіти: Матеріали всеукр. наук.-метод. конф. — Луганськ, 1998. — С. 197-198.

3. Освітні технології: Навчально-методичний посібник. Пехота О. М., Кіктенко А. М., Любарська О. М. та ін. / За заг. Ред. О. М. Пехоти. — К., 2002. 4. Пейперт С. Переворот в сознании: Дети, компьютеры и плодотворные идеи: Пер. с англ. — М., 1989.